

Handläggare: Gunilla Olofsson
Telefon: 08 - 508 25 605

Till
Socialnämnden

Svar på remiss angående motion (2012:23) om ett program för sexuell hälsa i Stockholm

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Paragrafen justeras omedelbart

Gillis Hammar
Förvaltningsdirektör

Tina Heinsoo
T.f Avdelningschef

Sammanfattning

Emilia Bjurgren (S) har till kommunfullmäktige den 23 april 2012 inlämnat en motion där hon föreslår att ett program för sexuell hälsa i Stockholm tas fram. Syftet är att få en bättre överblick av insatser inom området och resultat samt att kunna utveckla och förbättra arbetet för sexuell hälsa. I motionen lyfts Malmö stad fram som ett gott exempel på hur man bör hantera frågorna. Förvaltningen hänvisar till det arbete som pågår med att ta fram förslag till ”program för arbetet med hiv/STI-prevention inom staden”. Förvaltningens bedömning är att Stockholms stad utgående från sitt ansvar har ett samlat grepp om frågorna, men har valt ett annat sätt att systematisera frågorna på än vad Malmö stad har gjort. Förslaget till program för arbetet med hiv/STI-prevention planeras vara klart till socialnämndens sammanträde i september 2012. Förvaltningen anser att det vore olyckligt om rådande planering avbryts och menar

att möjlighet finns att vid framtida revidering utreda om frågorna bör hanteras på annat sätt.

Ärendet

Kommunstyrelsen har begärt socialnämndens yttrande över ”motion (2012:23) om ett program för sexuell hälsa i Stockholm”. Yttrande har också begärts från stadsledningskontoret.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av den strategiska enheten inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor.

Bakgrund

Emilia Bjurgren (S) har till kommunfullmäktige den 23 april 2012 inlämnat en motion där hon föreslår att

- Staden tar fram ett program för sexuell hälsa i Stockholm med syfte att få en bättre överblick av insatser inom området och resultat samt att kunna utveckla och förbättra arbetet för sexuell hälsa.
- Programmet för sexuell hälsa i Stockholm ska rymma en analys av olika gruppers förutsättningar till sexuell hälsa, beroende på klass, kön, etnicitet, könsidentitet och sexuell läggning.

Emilia Bjurgren (S) lyfter i motionen fram Malmö stad som ett positivt exempel på hur man i sitt program kring sexuell hälsa får ett samlat grepp om frågorna och fångar både förebyggande verksamheter kring sexuellt våld och främjar en mer positiv syn på sexualitet. Staden behöver enligt henne ta ett samlat grepp kring insatser som görs för sexuell hälsa, analysera vad som behöver utvecklas och systematisera arbetet med frågorna genom att anta ett program för ökad sexuell hälsa i Stockholm.

Nationella styrdokument

Det övergripande målet för landets folkhälsopolitik är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. (prop. förnyad folkhälsopolitik 2007/08:110). För att nå det övergripande målet fastställdes elva målområden:

1. Delaktighet och inflytande i samhället, 2. Ekonomiska och sociala förutsättningar, 3. Barns och ungas uppväxtvillkor, 4. Hälsa i arbetslivet, 5. Miljöer och produkter, 6. Hälsofrämjande hälso- och sjukvård, 7. Skydd mot smittspridning, 8. Sexualitet och reproduktiv hälsa, 9. Fysisk aktivitet, 10. Matvanor och livsmedel, 11. Tobak, alkohol, narkotika, dopning och spel.

I strategin ”Nationell strategi mot hiv/aids och vissa andra smittsamma sjukdomar” (proposition 2005/06:60) fastställs att de nationella målen för samhällets insatser är att begränsa spridningen av hiv-infektionen och att begränsa konsekvenserna av infektionen för den enskilda och för samhället. I insatserna ingår olika slag av förebyggande och behandlande insatser. Strategins delmål är att:

- Nyupptäckta fall av hiv/STI ska halveras till år 2016
- Hiv-infektion hos nyanlända asylsökande m.fl. från högendemiska områden ska identifieras inom sex månader
- Kunskapen om hiv/aids och om hur det är att leva med sjukdomen ska förbättras i offentlig verksamhet, i arbetslivet och i samhället i övrigt

I den nationella strategin lyfts tio riskgrupper fram; män som har sex med män, missbrukare, nyanlända invandrare, gravida kvinnor, utlandsresenärer, ungdomar och unga vuxna, personer som köper respektive säljer sexuella tjänster, hivpositiva vuxna och barn, personer som testar sig för hiv/STI samt allmänheten.

Stockholms läns landsting(SLL)

Stockholms län landstings fullmäktige antog år 2005 en folkhälsopolicy, vilken också har kompletterats med en handlingsplan (Handlingsplan för hälsa 2012-2014). Landstingets folkhälsopolicy anger fem mål för folkhälsoarbetet:

1. Goda livsvillkor
2. God miljö
3. Goda arbetsförhållanden
4. Hälsosamma levnadsvanor
5. God psykisk hälsa

Det övergripande målet för folkhälsopolicyn är ”En god och jämlik hälsa för alla i länet”.

Riktlinjerna ”Handlingsprogram STI/hiv-prevention 2009-2013” har tagits fram för att ge vägledning vid prioritering och budgetering av det STI/hiv-preventiva arbetet inom landstinget.

Inom landstinget finns sedan flera år tillbaka, Lafa, som är ett metod- och kunskapscentrum som arbetar för att förebygga hiv, sexuellt överförda infektioner och oönskade graviditeter Verksamhet vänder sig till alla som arbetar med sexualitet och hälsa i Stockholms län, exempelvis inom vård, skola, fritidsverksamhet och frivilligorganisationer.

Hälso- och sjukvårdsnämnden antog 2011-09-22 en hbt - policy för SLL . Policyn gäller för perioden 2012-2016. HBT- policyn gäller för all verksamhet i landstingets förvaltningar och bolag samt i de verksamheter som Stockholms läns landsting har avtal med. Bakgrunden till policyn är att homosexuella, bisexuella och transpersoner löper större risk att drabbas av olika former av ohälsa än den övriga

befolkningen. Policyn tar sin utgångspunkt i gällande diskrimineringslagstiftning och i Hälso- och sjukvårdslagen.

Stockholms stad

Inom staden pågår för närvarande ett arbete med att utarbeta ett program för arbetet med hiv/STI-prevention. Ett förslag till program kommer att läggas fram till socialnämndens sammanträde under september månad. Syftet med programmet är att det ska ge vägledning och utgöra ett stöd i det preventiva arbetet med att nå de mål som fastställts i den nationella strategin.

Socialnämnden beslutade 2012-02-21, vid behandling av motion om införande av en hbt - policy i Stockholms stad, att detta bör ske genom att hbt - perspektivet beaktas och förstärks vid kommande revidering av befintliga dokument om jämställdhet och mångfald.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen instämmer med utgångspunkten i motionen, att sexuell hälsa berör flera verksamhetsområden och att frågan måste hanteras utgående från olika perspektiv och sammanhang. Förvaltningen menar att detta också betonas i den nationella folkhälsopolitiken. I den nationella folkhälsopolitikens delmål 8 ”sexualitet och reproduktiv hälsa” lyfts möjligheten till trygghet och säker sexualitet fram som grundläggande för individens upplevelse av hälsa och välbefinnande.

Stockholms stad delar ansvaret för invånarnas folkhälsa med Stockholms läns landsting. Förvaltningen anser att det är viktigt att stadens ansvar tydliggörs inom området sexuell och reproduktiv hälsa, men menar att en stor del av ansvaret ligger på verksamheter inom landstinget.

Unga och unga vuxna är ur ett befolkningsperspektiv centrala målgrupper i frågor om sexuell hälsa och för att generellt förebygga spridningen av sexuellt överförda infektioner. Forskning visar att unga och unga vuxna idag har ett ökat sexuellt risktagande. I SLL:s ”handlingsplan för hälsa 2012-2014” anges under mål 4 (hälsosamma levnadsvanor) att ungdomars och vuxnas sexuella hälsa ska prioriteras och att en fortsatt utveckling av metoder för att främja sexuell hälsa och förhindra spridning av sexuellt överförbara infektioner (STI) ska ske. I sammanhanget kommenteras att ”skola, ungdomsmottagningar och internet är viktiga arenor för att nå ungdomar och unga vuxna med kunskap och information om sexualitet och hälsa och för att förebygga STI och oönskade graviditeter. Målgruppsanpassade insatser behöver utvecklas, särskilt inom området webbkommunikation.”

Förvaltningen vill med anledning av landstingets prioriteringar framhålla det kontinuerliga samarbete som sker mellan staden och landstinget via stadens

ungdomsmottagningar. Inom staden pågår också ett e-tjänstprojekt (UM på webben) med syfte att bl.a. utveckla webbkommunikation och öka tillgängligheten till staden ungdomsmottagningar.

I motionen lyfts Malmö stad fram som ett gott exempel på hur man bör hantera frågorna. Malmö stad utgår från ett folkhälsoperspektiv och har i ”Strategin och handlingsprogram för arbete med sexuell hälsa i Malmö stad 2010-2017” inkluderat allt från hiv/STI prevention, oönskade graviditeter, preventivmedel, diskriminering, våld och övergrepp, prostitution till kvinnlig könsstympning.

Stockholm stad har valt att hantera frågorna på ett annat sätt. Inom stadens finns speciella program för ”kvinnofrid- mot våld i nära relationer” och ”socialt program för att minska prostitution” (under revidering). För närvarande pågår dessutom ett arbete med att utforma ett förslag till program för arbetet med hiv/STI-prevention avseende stadens ansvar för frågorna. Programmet ligger på en övergripande nivå, med mål och indikatorer som sedan ska kompletteras med lokala handlingsplaner. Fokus är kring fem prioriterade målgrupper; intravenösa missbrukare, personer som köper och säljer sexuella tjänster, ungdomar och unga vuxna, nyanlända invandrare samt män som har sex med män. Stockholms stad har sedan tidigare valt att hantera hiv/STI frågorna mer ur ett smittskyddsperspektiv och detta perspektiv präglar också detta program. Ett förslag till program planeras till socialnämndens sammanträde i september 2012.

Förvaltningens bedömning är att Stockholms stad utgående från sitt ansvar har ett samlat grepp om frågorna, men att staden har valt ett annat sätt att systematisera frågorna på. Förvaltningen anser att det vore olyckligt om rådande planering enligt ovan avbryts kring arbetet med att utforma ett program för arbetet med hiv/STI-prevention inom Stockholms stad. Förvaltningen menar att möjlighet finns att vid en framtida revidering utreda om frågorna bör hanteras på annat sätt.

Bilaga

1. Motion av Emilia Bjurgren (S) om ett program för sexuell hälsa i Stockholm